

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Снежана Атанасова Попова, преподавател във Факултета по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **'доктор'**

в област на висше образование

1. Педагогически науки

професионално направление

1.2. Педагогика

докторска програма

Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика).

Автор:

Весела Иванова Божкова

Тема:

Първична превенция на агресивно детско поведение в начална училищна възраст

Общо описание на представените материали

Със заповед № 904 от 19.06.2020г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема *„Първична превенция на агресивно детско поведение в начална училищна възраст“* за придобиване на образователната и научна степен 'доктор' в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика).

Докторантът е представил необходимите документи, свързани с процедурата за защита на дисертационния труд. Приложени са:

- дисертационен труд на тема: „*Първична превенция на агресивно детско поведение в начална училищна възраст*“, който се състои от 562 страници, от които 498 страници основен текст, 14 страници библиография (включваща общо 195 източника, в това число 161 на кирилица, 20 на латиница и 14 интернет ресурса) и 48 страници приложения;
- автореферат на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен ‘доктор’;
- европейски формат на автобиография;
- копие на отпечатани научни трудове, свързани с темата на дисертационния труд.

Кратки биографични данни за докторанта

Кандидатът за образователна и научна степен ‘доктор’ Весела Божкова е родена на 22.06.1986г. Средното си образование завършва през 2005 година в Езикова гимназия „Д-р Петър Берон“, гр. Кюстендил (с интензивно изучаване на немски и английски език). През 2014 г. придобива ОКС Бакалавър по Начална училищна педагогика с чужд език в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Весела Божкова получава магистърска степен по *Социална превенция и консултиране* през 2015г. в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

В периода от 1 до 20 август 2017 година взема участие в Двадесет и третия Австрийско-Български Летен Колеж, проведен в Благоевград и Варна и успешно е завършила курса на обучение по немски език (56 учебни часа).

От юни 2016г. до юни 2019 година е докторант в редовна форма на обучение по докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика) в катедра „Педагогика“, Факултет по педагогика на Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Докторант Весела Божкова има едногодишен професионален опит (от 2009 до 2010г.) в сферата на търговията като продавач-консултант.

Актуалност на тематиката и целесъобразност на формулираните цели и задачи

Дисертационният труд е фокусиран върху изследване на твърде актуален и значим проблем. Актуалността се определя от обстоятелството, че въпросът за първичната превенция на детското агресивно поведение в училищен контекст все още не е намерил своето адекватно решение (в теоретичен и приложен аспект) в контекста на мултиплициране на деструктивното поведение в съвременното българско общество.

Темата е дисертабилна и представя интересен поглед върху въпроса за спецификата на превенцията на агресията при учениците от начална училищна възраст.

Кандидатът за образователна и научна степен ‘доктор’ Весела Божкова демонстрира познаване на конкретните практически измерения на състоянието на проблема в съвременното българско общество и научна информираност за начина, по който визираният проблем е разработен в научната литература.

В дисертационния труд присъстват и традиционни схващания, и редица новаторски идеи. Весела Божкова прави анализ на различни авторови подходи и теоретични постановки.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен в

три глави със съответните параграфи и подпараграфи към тях. Дисертационният труд съдържа още увод, заключение, препоръки, основни научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд, библиография и приложения и е с общ обем от 562 страници (от които 498 страници основен текст, 15 страници библиография и 49 страници приложения).

Разсъжденията на докторанта се базират на анализа на общо 195 литературни източника, свързани с проблематиката на дисертационния труд, от които 161 източника на кирилица, 20 на латиница и 14 интернет ресурси.

Структурата на дисертационното изследване съответства на изискванията за този вид научен труд, логически свързана е с темата и дава възможност да се открият по-осезателно научните и научно-приложните аспекти на изследването.

В увода докторантът обосновава актуалността на темата, но липсва ясно очертана концептуална рамка на дисертационното изследване, липсва конкретизация на дизайна на изследването. Такива са представени едва във втора глава, но те са обвързани само с емпиричното изследване, а не с цялостната концепция на дисертацията.

Едва във втора глава (с.101) докторантът подчертава, че основната цел на изследването е да се проучи нивото на агресивност при децата от начална училищна възраст и да се диференцират конкретните методи и механизми, спомагащи за реализирането на първичната превенция на агресията.

Така конструиран, с наличието на съществени пропуски относно конкретизацията на изследователската теза на докторанта уводът не би могъл да изпълни своето основно предназначение – да докаже, че избраната тема заслужава конкретния изследователски фокус, да очертае

основните нерешени аспекти на проблема, както и да установи отправните точки за провеждането на емпиричното проучване.

Понятиен-терминологичният апарат, който използва докторанта не е прецизиран достатъчно, което в значителна степен омаловажава извършената от нея огромна като обем изследователска дейност.

В стилово и езиково отношение дисертационния труд изобилства с несъответствия, липса на яснота, граматически и правописни грешки.

Някои от основните параметри на изследването не са формулирани прецизно. Обектът на изследването е некоректно формулиран. За докторанта обект на изследване са учениците от начална училищна възраст, родителите и педагогическите специалисти, имащи отношение към методологичните техники и похвати за реализирането на първичната превенция на агресията.

Въпреки изложените пропуски и несъответствия в разработения от Весела Божкова дисертационен труд бих искала да подчертая, че тя е извършила значителна по обем и богата по съдържание експериментална дейност (в трите етапа на педагогическия експеримент), като са обхванати ключови компоненти, които детерминират ефективността на първичната превенция на агресивното поведение на учениците в начална училищна възраст.

Докторантът предлага на педагогическите специалисти програма, която е научно обоснована и съответства на проблемите, които битуват в педагогическата реалност. В този смисъл се проектира и приложната значимост на разработения от Весела Божкова дисертационен труд, посветен на тематика, която става все по-актуална в нашето общество.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приносите на дисертационния труд са от научно-приложен характер:

- *Конструиран е авторски модел на превантивна възпитателна работа за предотвратяване на проблеми в комуникацията между учениците във визираната възрастова група, който може да бъде използван от педагогически специалисти в професионалната им дейност;*
- *Разработен е модел на чек-лист за изпълнение на препоръките относно първичната превенция на агресивното поведение на учениците в начална училищна възраст.*

Преценка на автореферата и на публикациите по дисертационния труд

Авторефератът отразява съдържанието, основните резултати и научните приноси на дисертационния труд. Обемът на автореферата (131 страници), както и този на самата дисертация (562 страници) е твърде голям.

По тематиката на дисертацията Весела Божкова представя 4 **самостоятелни** публикации през 2017, 2018 и 2019 година. Статиите са публикувани в научни издания в страната и чужбина. В съдържателно отношение те са свързани с представяне на резултатите от дисертационното изследване.

В заключение, въз основа на изложените аргументи, потвърждаващи достойнствата на проведеното теоретико-емпирично изследване и научно-приложния принос на Весела Иванова Божкова давам положителната си оценка за разработения дисертационния труд. Представеният за рецензиране дисертационен труд на тема: „Първична превенция на агресивно детско поведение в начална училищна възраст“ отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за

развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, на основание на което предлагам на научното жури *да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на Весела Иванова Божкова в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Социална педагогика).

12.07.2020г.

Благоевград

Рецензент:

(доц. д-р Снежана Попова)